

ESTRATÈGIES D'INTERVENCIÓ EDUCATIVA A LA PRIMERA INFÀNCIA I

DADES BÀSIQUES DE LA MATÈRIA/ASSIGNATURA

Nom de	Mòdul		Mòdul 4. Estratègies d'Intervenció Educativa a l'Etapa 0-6.		
	Matèria		Estratègies d'Intervenció Educativa a la Primera Infància I.		
	Assignatura				
Codi	29309		Tipus	Bàsica	
				Obligatòria	
				Optativa	
Nombre de crèdits	6				
Curs	1r		Semestre	Tardor	
	2n				
	3r			Primavera	
	4t				

DADES BÀSIQUES DE LA PROFESSORA

Nom	Joana Mas Sureda				
Departament	Psicologia i Pedagogia				
Correu electrònic	jmas@cesag.org				
Hores de tutoria	Es faran saber a principi de curs				
Despatx	1				
Llengua en què s'impartirà la matèria/assignatura	Llengua catalana	Ús docent d'altres llengües	Llengua castellana		

DADES ESPECÍFIQUES DE LA MATÈRIA/ASSIGNATURA

1. DESCRIPCIÓ DE LA MATÈRIA/ASSIGNATURA

Justificació en el pla d'estudis

La finalitat d'aquest mòdul és dotar els alumnes d'habilitats i competències per observar, intervenir i reflexionar sobre els processos d'ensenyança-aprenentatge a l'etapa 0-6.

El mòdul està orientat cap a l'adquisició d'estratègies d'intervenció educativa a l'Escola 0-3 i en el segon cicle d'Educació Infantil, incloent la integració de les TIC com a projectes d'innovació. Aquest mòdul està íntimament relacionat amb el Pràcticum respecte a tot allò que fa referència a la planificació de projectes

per a la millora i innovació docent, la seva observació i avaluació, així com dotar els alumnes de processos de reflexió que ajudin a establir un feed-back entre la teoria i la pràctica educativa.

Descripció del mòdul en què s'ubica la matèria/assignatura

Aquest mòdul troba la seva correspondència en el bloc de formació bàsica de l'ordre ECI/3854/2007 i, concretament, recull aspectes dels següents mòduls:

- Infància, salut i alimentació.
- Organització de l'espai escolar, materials i habilitats docents.
- Observació sistemàtica i anàlisi de contextos.
- Pràcticum.

El mòdul està integrat per les assignatures següents:

Mòdul 4.	Curs	Semestre Tardor	Semestre Primavera
Estratègies d'Intervenció Educativa a l'Etapa 0-6.	1r		
	2n	Estratègies d'Intervenció Educativa a la Primera Infància I. 6 crèdits. (Formació Bàsica) Observació i Documentació. 6 crèdits. (Formació Bàsica)	
	3r	Estratègies d'Intervenció Educativa a la Primera Infància II. 6 crèdits. (Formació Bàsica)	Reflexió i Innovació Educativa. 6 crèdits. (Formació Bàsica)
	4t	Mitjans i Recursos Tecnològics en el Procés d'Ensenyança-Aprenentatge a la Primera Infància. 6 crèdits. (Formació Bàsica)	

Amb les matèries d'aquest mòdul, els estudiants adquiriran les competències i resultats següents:

Competències Específiques del Títol de Grau:

Saber ser (Competències personals i relacionals)

1. Capacitat per desenvolupar un autoconcepte professional positiu i ajustat, prenent consciència de les pròpies capacitats i limitacions.
2. Capacitat per fomentar la convivència i la resolució pacífica de conflictes, creant contextos de benestar i tranquil·litat dins i fora de l'aula.
3. Capacitat per adquirir estratègies per al treball col·laboratiu, desenvolupant actituds de respecte a la pluralitat de perspectives, el contrast d'opinions i el respecte a la diversitat.

4. Capacitat per mantenir una actitud ètica, compromesa amb la professió docent en el marc d'una ciutadania democràtica, responsable i solidària.
5. Capacitat per promoure una imatge digna de la infància i el respecte vers els drets dels infants.
6. Capacitat per promoure valors educatius en defensa de la igualtat entre gèneres i foment de la cultura de la pau.

Saber (Competències acadèmiques i disciplinàries)

8. Capacitat per conèixer els fonaments de la salut física, mental i ambiental en la primera infància i valorar-ne les implicacions per al disseny i orientació de contextos saludables.
9. Capacitat per analitzar les implicacions educatives de les tecnologies de la informació i la comunicació. Adquirir estratègies per a l'aplicació en l'educació infantil i desenvolupar una actitud crítica i ètica amb la instrumentalització de la infància en els mitjans de comunicació.
12. Capacitat per analitzar des d'una perspectiva sistèmica i integradora la realitat.
13. Capacitat per analitzar i desenvolupar els objectius, continguts curriculars i criteris d'avaluació de l'educació infantil.
14. Capacitat per analitzar des d'una visió crítica i constructiva els models organitzatius i contextos educatius actuals.
15. Capacitat per interpretar i analitzar les lleis educatives de forma crítica.
16. Capacitat per reconèixer el desenvolupament evolutiu i les necessitats dels nins en la primera infància. Reconèixer el valor i el procés evolutiu de l'activitat lúdica i espontània com a element clau de l'aprenentatge.
17. Capacitat per reconèixer i analitzar els eixos claus del desenvolupament social i emocional, adquirint estratègies per afavorir la regulació i expressió d'emocions.

Saber fer (competències professionals)

20. Capacitat de promoure la creació, interpretació i apreciació de les arts i les tecnologies associades com a instruments de cooperació i comunicació no verbal.
21. Capacitat per desenvolupar tècniques i estratègies de comunicació.
22. Capacitat per expressar-se amb fluïdesa oralment i per escrit i dominar l'ús de diferents tècniques d'expressió.
23. Capacitat per desenvolupar habilitats socials que facilitin la comunicació i el diàleg i disposar d'estratègies per al treball col·laboratiu amb les famílies.
24. Capacitat per dissenyar, organitzar i avaluar contextos d'aprenentatge que atenguin la diversitat dels infants i les seves particulars necessitats educatives, la igualtat de gènere i l'equitat i el respecte als drets humans.
25. Capacitat per dissenyar, organitzar i avaluar contextos d'aprenentatge des d'una perspectiva globalitzadora, integrant les dimensions cognitiva, emocional, psicomotora, social i expressiva.
26. Capacitat per analitzar el funcionament de les escoles d'educació infantil i serveis d'atenció a la infància, adquirint estratègies docents per optimitzar-ne la gestió i l'organització.
27. Capacitat per promoure i valorar la creativitat mitjançant el desenvolupament de la percepció no estereotipada i del pensament divergent.
28. Capacitat per fomentar els valors estètics com a element transversal a totes les disciplines.
29. Capacitat en l'adquisició d'estratègies per a l'aprenentatge autònom i col·laboratiu.
30. Capacitat per observar, analitzar i documentar els processos educatius.

31. Capacitat per reflexionar i investigar sobre la pràctica educativa amb la finalitat de millorar la tasca docent i promoure projectes innovadors.

32. Capacitat per desenvolupar una actitud de creixement i millora professional, adaptant-se als canvis científics, pedagògics i socials que sorgiran al llarg de la trajectòria professional.

Aquestes competències es concretaran en els següents resultats d'aprenentatge:

-Conèixer els eixos i principis bàsics de la intervenció educativa a l'etapa 0-6.

-Dissenyar contextos relacionals, d'espai i de temps que afavoreixin el desenvolupament global, l'aprenentatge autònom i el benestar dels nins i nines.

-Valorar la importància de l'estabilitat i la regularitat en l'ambient educatiu, els horaris i el professorat com a factors que contribueixen al progrés harmònic i integral dels alumnes.

-Disposar d'indicadors i paràmetres per analitzar l'organització de l'espai i del temps en els centres d'Educació Infantil.

-Conèixer distintes formes d'organitzar i agrupar als infants a l'escola infantil, el treball en gran grup, petit grup, agrupaments flexibles, tallers, laboratoris, etc.

-Analitzar les condicions i els recursos dels centres educatius atenent al respecte als drets dels infants i a la imatge que aquests ofereixen.

-Valorar i reconèixer els moments de vida quotidiana com a moments privilegiats per al desenvolupament de la salut física i emocional dels nins i nines.

Relació amb altres matèries que no pertanyen al mòdul

Com ja s'ha esmentat anteriorment aquesta assignatura pertany a un mòdul que està directament relacionat amb el Pràcticum. Per tant, aquesta relació contribuirà que l'alumne quan cursi el Pràcticum a tercer i quart curs, disposi de tota una sèrie de competències que el prepararan per poder afrontar el disseny, l'aplicació i l'observació i avaluació de projectes de qualitat dins l'etapa 0-6. Aquest fet, fa evident la relació entre la teoria i la pràctica educativa. A més, a l'hora de planificar les situacions d'ensenyança-aprenentatge es farà referència i s'utilitzarà com a marc per desenvolupar aquestes, el que s'ha après anteriorment a altres matèries. També cal assenyalar la continuïtat que té aquesta assignatura l'any vinent a tercer curs com una segona part, a causa de la importància, amplitud i característiques comunes i específiques que existeixen entre el primer i segon cicle de l'etapa de l'Educació Infantil.

Relació amb el perfil de la professió

Els sabers que es treballaran a través d'aquesta assignatura capacitaran l'alumne per poder saber quins són els principals eixos i principis de la intervenció educativa a l'etapa 0-6 i a partir d'aquesta base anar creant i dissenyant propostes educatives, adaptades a l'edat dels infants, als seus interessos i necessitats, coneixements previs i al context on es troben. A més, es fomentarà la capacitat d'anàlisi i reflexió, l'esperit crític i constructiu de superació davant els handicaps que planteja la realitat, defugint de les actituds de conformisme i acomodació que no permeten als infants desenvolupar plenament el seu potencial. Es fomentarà també la creativitat i les ganes d'innovar tan necessàries per poder enriquir i possibilitar als infants contextos de cada vegada més dignes.

Coneixements previs necessaris

Per cursar aquesta assignatura amb certes garanties d'èxit s'aconsella haver cursat i aprovat assignatures de primer curs tals com Bases Didàctiques i Disseny Curricular, Desenvolupament Cognitiu i Lingüístic a la Primera Infància, Organització i Gestió Educatives i Models Educatius a la Primera Infància. També és fonamental tenir capacitat per expressar-se de forma oral i escrita en català i castellà.

2. COMPETÈNCIES DE LA TITULACIÓ QUE LA MATÈRIA/ASSIGNATURA CONTRIBUEIX A ASSOLIR:

Competències generals del CESAG que la matèria/assignatura contribueix a assolir:

CG3-Utilitzar les Tecnologies de la Informació i la Comunicació en el seu desenvolupament professional.

CG4-Observar, analitzar i processar informacions rellevants per emetre judicis fonamentats científicament.

CG5-Identificar problemes i possibles solucions i prendre solucions per a una solució eficaç.

CG6-Dissenyar i gestionar projectes innovadors i creatius des d'una visió ètica.

CG7-Aplicar els coneixements adquirits a la pràctica.

CG8-Treballar en equip.

CG10-Conèixer i respectar la diversitat i la multiculturalitat.

CG11-Actuar coherentment amb els principis del humanisme cristià.

CG12-Aprendre a aprendre.

Competències específiques de la titulació que la matèria/assignatura contribueix a assolir:

Saber ser (Competències personals i relacionals)

1. Capacitat per desenvolupar un autoconcepte professional positiu i ajustat, prenent consciència de les pròpies capacitats i limitacions.

2. Capacitat per fomentar la convivència i la resolució pacífica de conflictes, creant contextos de benestar i tranquil·litat dins i fora de l'aula.

3. Capacitat per adquirir estratègies per al treball col·laboratiu, desenvolupant actituds de respecte a la pluralitat de perspectives, el contrast d'opinions i el respecte a la diversitat.

5. Capacitat per promoure una imatge digna de la infància i el respecte vers els drets dels infants.

6. Capacitat per promoure valors educatius en defensa de la igualtat entre gèneres i foment de la cultura de la pau.

Saber (Competències acadèmiques i disciplinàries)

8. Capacitat per conèixer els fonaments de la salut física, mental i ambiental en la primera infància i valorar-ne les implicacions per al disseny i orientació de contextos saludables.

9. Capacitat per analitzar les implicacions educatives de les tecnologies de la informació i la comunicació. Adquirir estratègies per a l'aplicació en l'educació infantil i desenvolupar una actitud crítica i ètica amb la instrumentalització de la infància en els mitjans de comunicació.

12. Capacitat per analitzar des d'una perspectiva sistèmica i integradora la realitat.

13. Capacitat per analitzar i desenvolupar els objectius, continguts curriculars i criteris d'avaluació de l'educació infantil.

14. Capacitat per analitzar des d'una visió crítica i constructiva els models organitzatius i contextos educatius actuals.

15. Capacitat per interpretar i analitzar les lleis educatives de forma crítica.

16. Capacitat per reconèixer el desenvolupament evolutiu i les necessitats dels nins en la primera infància. Reconèixer el valor i el procés evolutiu de l'activitat lúdica i espontània com a element clau de l'aprenentatge.

17. Capacitat per reconèixer i analitzar els eixos claus del desenvolupament social i emocional, adquirint estratègies per afavorir la regulació i expressió d'emocions.

Saber fer (competències professionals)

20. Capacitat de promoure la creació, interpretació i apreciació de les arts i les tecnologies associades com a instruments de cooperació i comunicació no verbal.
21. Capacitat per desenvolupar tècniques i estratègies de comunicació.
22. Capacitat per expressar-se amb fluïdesa oralment i per escrit i dominar l'ús de diferents tècniques d'expressió.
23. Capacitat per desenvolupar habilitats socials que facilitin la comunicació i el diàleg i disposar d'estratègies per al treball col·laboratiu amb les famílies.
24. Capacitat per dissenyar, organitzar i avaluar contextos d'aprenentatge que atenguin la diversitat dels infants i les seves particulars necessitats educatives, la igualtat de gènere i l'equitat i el respecte als drets humans.
25. Capacitat per dissenyar, organitzar i avaluar contextos d'aprenentatge des d'una perspectiva globalitzadora, integrant les dimensions cognitiva, emocional, psicomotora, social i expressiva.
26. Capacitat per analitzar el funcionament de les escoles d'educació infantil i serveis d'atenció a la infància, adquirint estratègies docents per optimitzar-ne la gestió i l'organització.
27. Capacitat per promoure i valorar la creativitat mitjançant el desenvolupament de la percepció no estereotipada i del pensament divergent.
28. Capacitat per fomentar els valors estètics com a element transversal a totes les disciplines.
29. Capacitat en l'adquisició d'estratègies per a l'aprenentatge autònom i col·laboratiu.
30. Capacitat per observar, analitzar i documentar els processos educatius.
31. Capacitat per reflexionar i investigar sobre la pràctica educativa amb la finalitat de millorar la tasca docent i promoure projectes innovadors.

3. OBJECTIUS/COMPETÈNCIES (RESULTATS D'APRENTATGE):

- Conèixer els eixos i principis bàsics de la intervenció educativa a l'etapa 0-6.
- Dissenyar contextos relacionals, d'espai i de temps que afavoreixin el desenvolupament global, l'aprenentatge autònom i el benestar dels nins i nines.
- Valorar la importància de l'estabilitat i la regularitat en l'ambient educatiu, els horaris i el professorat com a factors que contribueixen al progrés harmònic i integral dels alumnes.
- Disposar d'indicadors i paràmetres per analitzar l'organització de l'espai i del temps en els centres d'Educació Infantil.
- Conèixer distintes formes d'organitzar i agrupar als infants a l'escola infantil, el treball en gran grup, petit grup, agrupaments flexibles, tallers, laboratoris, etc.
- Analitzar les condicions i els recursos dels centres educatius atenent al respecte als drets dels infants i a la imatge que aquests ofereixen.
- Valorar i reconèixer els moments de vida quotidiana com a moments privilegiats per al desenvolupament de la salut física i emocional dels nins i nines.

4. CONTINGUTS:

Bloc 1

- Eixos i principis bàsics de la intervenció educativa a l'etapa 0-6.

Bloc 2

-Claus per a l'organització i planificació de l'acció educativa a l'etapa 0-6: organització de l'espai, del temps, dels materials i de la vida a l'escola.

Bloc 3

-El treball col·laboratiu a l'aula d'Educació Infantil. Les modalitats d'agrupament i relació.

Bloc 4

-Disseny de contextos saludables a la primera infància.

5. METODOLOGIA:

Modalitats d'organització

Aquesta assignatura té una càrrega lectiva de 6 crèdits, els quals es distribueixen de la següent forma:

-Activitats de treball presencial: 60h; 40% (2,4 crèdits).

-Activitats de treball no presencial: 90h; 60% (3,6 crèdits).

El temps de dedicació a l'assignatura respecte al treball presencial es distribuirà de la forma següent:

Classe teòrica 18h

Seminaris 18,5h

Pràctiques de laboratori 18,5h

Tutories 3h

Proves d'avaluació 2h

El temps de dedicació a l'assignatura respecte al treball no presencial es distribuirà de la forma següent:

Treball en grup 30h

Treball autònom 60h

-Activitats de treball no presencial

Interacció professor-estudiant (Presencial / on-line)	Centrades en el professor	Classes teòriques	30%
		Classes pràctiques	
	Centrades en l'estudiant	Seminaris - Tallers	10%
Exposició de treballs			
Activitat d'avaluació			
Treball autònom de l'estudiant (No presencial)	Estudi i treball individual	Estudi de teoria	60%
		Preparació de treballs	
		Preparació activitat d'avaluació	
	Estudi i treball en grup	Estudi de teoria	
		Preparació de treballs	
		Preparació activitat d'avaluació	

Classes teòriques: la part teòrica es treballarà amb les explicacions de la professora i a partir de la informació obtinguda de les lectures i del material de referència aportat. A les sessions teòriques es poden realitzar també presentacions de continguts i exposicions per part dels diferents grups d'alumnes.

Classes Pràctiques: es realitzaran diferents activitats d'aplicació dels continguts desenvolupats: anàlisi de documents, simulacions d'anàlisi de centres educatius des del punt de vista de l'organització espai-temporal, anàlisi de situacions educatives des de les diferents dimensions i elements que intervenen (rol de l'educador, organització dels recursos, etc.)

Seminaris: es treballaran sessions monogràfiques a partir de lectures, experiències o casos.

Tutories: es realitzaran individualment i en petit grup i s'encaminaran a l'orientació i seguiment del procés de treball autònom i dels aprenentatges de l'alumne.

L'estudiant haurà de realitzar també un treball personal d'estudi i assimilació dels continguts, realització de les activitats pràctiques i projectes, resolució d'exercicis i problemes i activitats d'avaluació, d'acord amb les competències previstes.

L'estudiant tindrà la possibilitat dins l'opció de treball autònom de realitzar de forma voluntària una dossier d'aprenentatge que permeti a aquest mostrar el seu procés constructiu i reflexiu en relació a tot el que es vagi treballant durant el curs. Aquesta opció pot formar part de l'avaluació contínua de l'assignatura si es segueixen els requisits i terminis establerts per la professora en començar el curs.

Metodologies

Mètode expositiu/ Lliçó magistral
Classes pràctiques/Pràctiques de laboratori
Resolució d'exercicis i problemes
Aprenentatge orientat a projectes
Treball autònom
Treball cooperatiu

Cronograma setmanal

Es publicarà a la pàgina web del CESAG

6. AVALUACIÓ

Estratègies d'avaluació

Prova d'avaluació de resposta breu i de desenvolupament

Treballs i projectes

Informes / memòries de pràctiques

Escales d'actituds

Proves d'execució de tasques reals o simulades

Dossier d'aprenentatge

Resultats d'aprenentatge

Instruments d'avaluació i pes en la qualificació

Instrument	Pes en la qualificació %	Mínims	Caràcter
------------	--------------------------	--------	----------

<p>-Conèixer els eixos i principis bàsics de la intervenció educativa a l'etapa 0-6.</p> <p>-Dissenyar contextos relacionals, d'espai i de temps que afavoreixin el desenvolupament global, l'aprenentatge autònom i el benestar dels nins i nines.</p> <p>-Valorar la importància de l'estabilitat i la regularitat en l'ambient educatiu, els horaris i el professorat com a factors que contribueixen al progrés harmònic i integral dels alumnes.</p> <p>-Disposar d'indicadors i paràmetres per analitzar l'organització de l'espai i del temps en els centres d'Educació Infantil.</p> <p>-Conèixer distintes formes d'organitzar i agrupar als infants a l'escola infantil , el treball en gran grup, petit grup, agrupaments flexibles, tallers, laboratoris, etc.</p> <p>-Analitzar les condicions i els recursos dels centres educatius atenent al respecte als drets dels infants i a la imatge que aquests ofereixen.</p> <p>-Valorar i reconèixer els moments de vida quotidiana com a moments privilegiats per al desenvolupament de la salut física i emocional dels nins i nines.</p>	<p>Prova d'avaluació final de resposta breu i de desenvolupament.*</p>	40%	Obtenir un 5 sobre 10	Recuperable
	<p>Informes /memòries de pràctiques i exposició oral d'aquestes.*</p>	25%	Obtenir un 5 sobre 10	Recuperable
	<p>Proves d'execució de tasques reals o simulades.*</p>	15%	Obtenir un 5 sobre 10	Recuperable
	<p>Treballs i projectes*</p>	10%	Obtenir un 5 sobre 10	Recuperable
	<p>Escales d'actituds</p>	10%		No recuperable

Avaluació contínua:

Tots els instruments d'avaluació formen part de l'avaluació contínua excepte la prova d'avaluació final que forma part de l'avaluació complementària.

Les proves marcades amb un asterisc són proves que es podran recuperar mitjançant l'avaluació extraordinària sempre que hagin obtingut una puntuació inferior a 5 sobre 10.

Avaluació complementària:

L'avaluació complementària s'aconsegueix mitjançant una prova final de caire teoricopràctic (prova escrita que es realitzarà una vegada finalitzat el semestre segons el dia i hora que estableixi el calendari del CESAG). Per tal de superar aquesta prova final s'haurà d'obtenir com a mínim una nota de 5 sobre 10. En cas d'aprovar l'avaluació contínua i la complementària, la nota final consistirà en la suma de percentatges aconseguits.

Avaluació extraordinària:

En cas de no aprovar l'avaluació contínua o bé l'avaluació complementària, el mes de setembre a la data establerta pel calendari, es podrà repetir la prova escrita i es podran tornar a lliurar els treballs, projectes, informes o memòries.

En cap cas en l'avaluació extraordinària es podrà recuperar la part de l'assignatura el seguiment de la qual es fa a través de l'assistència a classe, la participació en els seminaris o debats, etc., és a dir, tot allò que s'anomena escala d'actituds.

Alumnes amb itinerari a temps parcial:

Es recorda que els estudis de grau que s'imparteixen al CESAG són presencials i, per tant, els alumnes tenen el deure d'assistir a les activitats d'aquesta modalitat. La no assistència tindrà repercussions en la nota final. Aquells alumnes que tinguin dificultats per assistir a classe hauran d'entrar en la modalitat d'itineraris a temps parcial.

Per a poder entrar en aquest tipus d'avaluació, l'estudiant que ho desitgi, a part de complir els requisits necessaris (Article 46 del Reglament Acadèmic) haurà de posar-se en contacte amb la professora durant la primera quinzena del mes d'octubre per a signar el corresponent contracte.

Es recorda que els alumnes a temps parcial veuran reduïda la presencialitat però en cap cas la càrrega lectiva de l'assignatura que segueix essent per a ells de 150h.

Mecanismes de seguiment de la matèria/assignatura

Aquesta assignatura permet treballar a les aules del CESAG molts aspectes pràctics i ofereix l'oportunitat de vivenciar i comprendre millor les situacions que es planifiquen per als infants. Però això no és possible sense la prèvia introducció teòrica i la reflexió posterior sobre tot el procés seguit. Per tant, es considera fonamental l'assistència a les classes teòriques així com també la motivació i la participació a l'hora de desenvolupar les pràctiques i aportar els materials necessaris. Convé també dur al dia, els exercicis, les lectures i realitzar els seminaris i tutories pertinents per tenir una orientació adequada per realitzar els plans de treball.

Es recorda que segons l'article 19.7 del Reglament acadèmic de la Universitat, com a criteri general, es considerarà que un estudiant és un "no presentat" quan hagi realitzat o lliurat un terç o menys de les activitats d'avaluació previstes a la guia docent. Per tant, si els treballs lliurats superen aquest terç però no es presenta la totalitat de les activitats d'avaluació, l'estudiant obtindrà la qualificació de suspens.

7. RECURSOS

Bibliografia bàsica

- ANTON, M. (2007). *Planificar la etapa 0-6. Compromiso de sus agentes y su práctica cotidiana*. Col. Biblioteca de Infantil 21. Barcelona. Graó.
- BASSEDAS, E, HUGUET, T; SOLÉ, I. (1996). *Aprender i ensenyar a l'Educació Infantil*. Barcelona: Graó.
- BONALS, J. (2000). *El trabajo en pequeños grupos en el aula*. Barcelona: Graó.
- BOSCH, E. (2003). *Educació i vida quotidiana*. Barcelona. Eumo.
- BRAZELTON, T.B.; GREENESPAN, S.L.(2005): *Las necesidades básicas de la infancia*. Barcelona. Graó.
- CONSELLERIA D'EDUCACIÓ I CULTURA GOVERN BALEAR (2001). *Curriculum d'Educació*

Infantil.

- CABANELLAS, I; ESLAVA, C. (2005). *Territorios de la infancia. Diálogos entre arquitectura y pedagogía*. Barcelona. Graó.
- DÍEZ NAVARRO, M.C . *Mi escuela sabe a naranja*. Barcelona. Graó.
- ESCUELAS INFANTILES DE REGGIO EMILIA (1995). *La inteligencia se construye usándola*. Madrid : MEC, Morata.
- HOYUELOS, A. (2004). *La ética en el pensamiento y obra pedagógica de Loris Malaguzzi*. «Temas de infancia». Rosa Sensat. Barcelona. Octaedro.
- HOYUELOS, A. (2005). *La estética en el pensamiento y obra pedagógica de Loris Malaguzzi*. «Temas de infancia». Rosa Sensat. Barcelona. Octaedro.
- MALAGUZZI, L. (1996). *Malaguzzi i l'Educació Infantil a Reggio Emilia*. Barcelona: Col. «Temes d'Infància». Rosa Sensat.
- PABLO, P.D.; TRUEBA, B. (1994). *Espacios y recursos. Para ti, para mí, para todos. Diseñar ambientes en Educación Infantil*. Madrid. Narcea.
- PALOU, S. *Sentir i crecer. El crecimiento emocional en la infancia. Propuestas educativas*. Barcelona . Graó.
- RIERA, M. A. (1990). «Marco ambiental y distribución de espacios» en VARIOS. *La educación infantil*. Vol. III. Barcelona. Paidotribo.
- RIPOLL, J. (1993). *La salud a la infància. Parlem-ne*. Barcelona: Col. «Temes d'Infància». Rosa Sensat.
- WILLIS, A ; RICCIUTI, H. (1990). *Orientaciones para la escuela infantil de cero a dos años*. Madrid : Morata.
- ZABALZA, M.A. (1996). *Calidad en la Educación Infantil*. Madrid. Narcea.

Bibliografía complementària

- ANTON, M; MOLL, B. (Coor.). (2000). *Educación Infantil. Orientaciones y Recursos (0-6 años)*. Barcelona: Ciss Praxis.
- ANTUNEZ, S. ;CARMEN, L.del ;IMBERNON, F. ; PARCERISA, A.(1991). *Del Projecte Educatiu a la Programació d'aula. El què, el com i el quan dels instruments de la planificació didàctica*. Barcelona : Graó.
- ANTUNEZ, S ; GAIRIN, J.(1991). *La Programació general del Centre Educatiu. Generalitat de Catalunya : Eines de Gestió. Aula* . Madrid : La Muralla.
- CARBONELL, J. L. (1995). *Educación Infantil. Bases legales y organizativas*. Madrid. Escuela Española.
- DARDER, P ; MESTRES, J. (Coords). (1994). *Avaluació de centres d'Educació Infantil*. ACEI. Guia d'aplicació. Barcelona : Dossiers Rosa Sensat.
- DÍEZ NAVARRO, M.C (1994). *La oreja verde de la escuela*. Madrid: La Torre.
- DOMÍNGUEZ CHILLÓN, G. (2000). *Proyectos de trabajo. Una escuela diferente*. Madrid. La Muralla.
- FERNANDEZ, M.A. (1994). *Proyecto curricular del primer ciclo de la Educación Infantil*. Madrid : Escuela Española.
- HARRIS, P, L. (1992). *Los niños y la emociones*. Madrid : Alianza.
- LAGUIA, M. J ; VIDAL, C. (1987). *Racones d'activitat a l'Escola Bressol i Parvulari*. Barcelona : Graó.
- LOUGHLIN,C ; SUINA, J.(1987). *El ambiente de aprendizaje*. Madrid : Morata.

- M.E.C.(1992). *Currículum de la etapa de Educación Infantil*. Madrid : Cajas Rojas de la Educación Infantil.
- PUIG, I. ; SATIRO, A. (2000). *Tot pensant. Recursos per a l'educació infantil*. Barcelona: Eumo. Grup IREF.
- SAINZ DE, P. ; PABLO DE, P.(Coord). (1990). *Educar a los tres años*. Madrid : Ministerio de Educación y Ciencia.
- SCHAFFER, H. R. (1990). *El context socio-familiar en l'educació de l'infant*. Barcelona : Colecció Temes d'Infància, Rosa Sensat.
- SANCHO, J. M ; HERNANDEZ, F. (1985). *Interacción ambiental en el parvulario*. ICE. Barcelona.
- SILVEIRA, M.C. (2002). *Rutines, activitat a l'escola*. «Temes d'infància». Barcelona. Rosa Sensat.
- QUINTANA, J. M. (coord.). (1993). *Pedagogía familiar*. Madrid : Narcea.
- VARIOS (1991). *Proyecto Curricular de Centro para la Educación Infantil*. Madrid : Escuela Española.
- VILA, B; CARDO, C. (2005). *Material sensorial (0-3 años). Manipulación y experimentación*. Graó. Barcelona.
- WILD, R. (1999). *Educar para ser. Vivencias de una escuela activa*. Barcelona. Herder.

Altres recursos

Campus virtual.